

PERIÓDICH POLÍTICH,
defensor dels interessos morals y materials del País.

SE PUBLICA AL MENOS UNA VEGADA CADA SETMANA.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa Mercat, 31.

SUCURSAL D' ADMINISTRACIÓ A BARCELONA:

Llibreries de la Marina, Argenteria,
61, de Verdaguer, Rambla del mitx 5, de
Palahi, Ponent 18, y Arolas 3, entressol.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

San Martí. 4 rs. al mes.
Fora 12 » trimestre.
Anuncis y comunicats a preus conven-
cionals.

PAGOS A LA BESTRETA.

LOS ORIGINALS NO S TORNAN

Calendari de la setmana:

Diumenge.—Lo dols Nom de Maria, l' Exaltació de la Sta. Creu.
Dilluns.—S. Nicomedes pbre. S. Emila y Sta. Melitina mrs.
Dimars.—Stos. Corneli papa y Ciprià mrs.
Dimecres.—S. Pere de Arbués.
Dijous.—S. Tomás de Vilanova y S. Ferreol mrs.
Divendres.—S. Genaro bisbe y companys mrs. y Sta. Constança mr.
Dissapte.—S. Eustaqui y companys mr.
Diumenge.—Los Dolors gloriosos de Ntra. Sra., S. Mateu apóstol y Sta. Efigenia.

ESPECTACLES PÚBLICS

BARCELONA

TEATRO DEL ODEON.—Avuy diumenje.—A 12 quartos.—Lo drama en 4 actes ¡**La Mendiga!**—Lo drama en 3 actes, **L' Angel de la caritat**, y 'l graciosa pessa catalana, **Las dobles de cinch duros**.

TEATRO DEL TIVOLI.—Avuy diumenje.—Tarde y nit, **Parthenope**.

BON RETIRO.—Avuy, diumenje.—Tarde, **La Traviata**, y per la nit, **La Favorita**.

TEATRO RIBAS.—Avuy, diumenje.—Tarde, **Las campanas de Carrion**, y la pessa ¡**Dorm!**

CIRCO ECUESTRE BARCELONES.—Companyia ecuestre-gimnástica.—Avuy, diumenje.—Dua magníficas funcions de tarde y nit, representantse **La cassa del ciervo**.

SALO DE LA PALMERA.—Carrer de Bilbao y plassa de Junqueras.—Avuy, ball a las tres de la tarde.

FESTA MAJOR DEL TAULAT.

Societat «LA ALIANZA».

DIA 14.—A las 12 del mati recorrerán los carrers de la població las populares sardanas inaugurant la festa. A las 4 de la tarde inauguració oficial del nou local que s' ha construhit exprofés pera la Societat *La Alianza*. A las 8 y mitja de la nit funció dramática en lo teatre de la Societat.

DIA 15.—A las 8 del mati gran concert vocal é instrumental. A las 4 de la tarde repartició dels prémis del Certámen literari convocat per l' ants dita Societat. A las 10 de la nit ball de Societat.

DIA 16.—A las 3 de la tarde y á las 10 de la nit balls de societat.

NOTA.—Durant los tres dias de festa major se ballarán sardanas en punts determinats.

Lo dia 14 la iglesia parroquial celebrará solemnes cults en honor del Dols Nom de María.

Totas las nits los tramvias prestarán sesveys extraordinaris.

«CASSINO DEL TRIUNFO»

DIA 14.—Funció de teatre per la Companyia que dirigeix l' intelligent actor don Joseph Panadés, ab lo drama en tres actes y en vers, original de don Frederich Soler (Pitarra), titolat: *Lo ferrer de Tall*. Terminant la funció ab la divertida pessa, denominada: *Tres*

y la *María sola*, dirigida per lo Sr. Muñoz y desempeñada per las Stas. Morera y Busutil y los Srs. Bosch, Gimenez, Font y Mimó.

DIA 15.—Tindrà lloch en lo local de la Societat un magnífich ball qual alfombrat y decorat correrá á cárrech del intelligent adornista senyor Vinyals.

Ants de comensar dit ball, que serán las deu de la nit, se obsequiará al senyor Vice-President d' aquest Cassino D. Baldomero Saforcada ab una amena serenata.

DIA 16.—Hi haurá ball de tarde y nit en lo citat local, comensant á las 3 de la tarde y á las 10 de la nit, respectivament. La orquesta será dirigida per D. Joseph Serra y aumentada per distingits professors de la Capital.

CUESTIÓ SANITARIA.

Com veurian nostres apreciats lectors en lo número passat, l' Ajuntament acordá subvencionar en cas d' epidémia als metjes y apotecaris d' aquesta població ab una dieta de 25 pessetas, y carruatje necessari.

Tant sols un regidor combati sériament semblant desacert, mes sa poca memoria ó sa falta de recursos de *mestre*, lo feu desbarrar, y unánimement acordá lo que ab la present tenim lo propósit de combatre, no per ánimo d' oposició que tothom prou sap que no 'ns anima, sino per demostrar ab números lo costós que fora, ó será per la població, y lo poch justa y formal de semblant retribució.

En primer lloch, y si mal no recordem, tenim 14 metjes y 15 farmacias que donarán un cost de

14 metjes á 25 ptas.	350 pesetas.
15 farmacéutichs á 25 ptas.	375 »
5 carruatjes á 10 ptas.	50 »

Total. . . 775 pessetas per dia, lo servey facultatiu, que calculat en altres epidémias á 10 rals per malalt, resultarán poguer ab semblant quantitat auxiliar la friolera de 310 atacats diaris.

¿Pot l' Ajuntament pensar, atésas sas precaucions sanitarias en neteixas que de molt temps ha empres en nostra localitat, que en cas d' epidémia y en temps tant avansat, arribi á tal número lo de sos atacats?

Si desgraciadament nos visités lo cólera estaria molt en son llocà semblant disposició, mes al comensar y tenir 10, 20, 30 y 50 malalts ¿es just, repetim, que costin al municipi 15 ó 20 duros cada un sense contar los gastos de medicaments, lliteras, hospital y demés, que aumentarian considerablement tal cantitat?

A nostre entendre, lo que devia fer la corporació municipal, era eridar un concurs y destinar una cantitat segons los malalts que 's presentessin, y encara en estat de pobresa, y repartirlos ho á prorata de sos serveys. ¿Será just que en un districte, per exemple lo quint, que 'l metje tinga 10 malalts coléricchs y que en lo primer no n' hi hagi ni un, será just repetim que cobrin tots lo mateix? Tinguís en compte, que si la malaltia y es fulminant, no hi haurá temps de trasladar los coléricchs al Hospital, puig que las incomoditats y tron-tolls del camí l' agravarian y resultaria major número de defuncions.

Respecte á retribució, lo que per nosaltres es just y lo que segurament ho trobará la població en massa, es la dels metjes, y encara ab una escepció.

Los forenses que estan al servey del municipi, que tenen la obligació d' estarhi, que per aixó los paga ab una retribució anual ¿es just, dihem, que deguin apercibir igual paga que 'ls demés? ó 'ls forenses cobran massa ó los que no ho son cobran poch; no hi ha mes. ¿Estariam bons que en un cas d' epidémia poguessen cobrar 5 duros diaris á mes de lo que tenen designat durant l' any! Y 'ls apotecaris ¿es rahó, es just, es esplicable que tingan d' ésser retribuïts? es clar que nó. Los metjes tenen de rodar per la població, entrar en casas infestadas, tocar las robas y malalts, rebrer sas alenadas; en una paraula, tenen d' estar mes que ningú contactes ab l' epidémia; mes los apotecaris res d' aixó tenen de fer, y es més, poden tenir oberta la farmacia y viurer vint horas lluny. Y ni tan sols tenen que tractar ab malalts porque los que van á buscar medicinas estan bons. Nos dirán que aquets están ab continuo contacte ab los epidémichs; mes allavors tenen dret de cobrar indemnisió las tendas, los taberners, y demés que estan al servey de tothom pera despatxar sos géneros; y aixó que aquestos no disposan de desinfectants com los primers.

Y si los farmacéutichs tenen de treballar mes, millor per ells que mes guanyaran, puig es desitjat per tot industrial lo poguer despatxar sos géneros. Si l' Ajuntament los hi paga las medicinas

que no cobran per esser de beneficencia y es doble, triple y mes son guany, ¿per qué han de indemnisarse? Si la indemnisació fos justa, qui realment deuria apercibirla son los practicans que 's quedan si aquestos no 'ls deguessin retribuir sos principals per l' augment de calaix.

Y llástima fou que cap consejal sapigués desfer las absurdas teorías d' alguns companys de consistori, apotecaris per mes senyas, y que tant á favor dels interessos de la població 's mostran quan no 's tracta d' ells mateixos. Alló del sacerdoci y sacrifici que prestan á la població, que ho expliquin á sos mestres.

Per acabar, direm, que farmacéutichs hi ha que en cas d' epidemia s' oferirían á posar tres y quatre botigas sense cap classe de retribució, y tal volta un xich mes económic que algun dels exigents.

Mediti be, donchs, nostre magnífich Ayuntamiento sobre tal acort, y encar te temps de no posar al poble, en cas d' epidemia, com en una premsa de la que, ab molta dificultat, ne rajaria such. Si te de indemnisar als facultatius podrá ferho de la manera següent:

5 metjes forenses á 15 ptas. . . .	75 pessetas.
9 id. que no hi son á 25 ptas. . . .	225 »
5 carruatjes á 10 ptas.	50 »

Total. . . . 350 pessetas per dia, y

resultant un estalvi de 425 pessetas, ó sían 85 duros diaris, que podrian en cas de tenirse, emplearse en fer tant y tantas milloras que molt temps ha se reclaman, per donar feyna á 170 obrers dels molts que segurament se trobarian sens pá y treball.

DOCTOR VERITAS.

SECCIÓ LLIURE

Digna de llohanza es la reforma introduhida en los reglaments de la germandat d' aquesta població «La Puríssima Concepció.»

En dita germandat, com en casi todas las demás, venian auxiliantse mutuament los sócis per espay de noranta dias en cas d' enfermetat. Passats aquests, encar que la enfermetat se trobés en un periodo agut, se retirava al individue malalt la cantitat que tots los dias se l' hi entregava ab metálich.

No passa aixís segons la reforma establerta fa un quant temps en la mentada associació, puig que avuy encar que un soci malalt passi los tres mesos indicats, no per aixó queda abandonat com avans, sino que per le contrari, una vegada finit lo trimestre reglamentari continúa lo malalt rebent quatre rals diaris per espay de noranta dias mes, y si passats aquestos se 'l declara impedit per lo treball, segueix cobrant los quatre rals diaris fins que deixa de existir.

Y no sols la societat considera invàlit ó impedit del treball al que ha passat per las vicissituts avans mentadas, sino que també inclou en aquest cas al que tinga la desgracia de perdre lo coneixement, quedar cego ó paralítich, y també al que perdi algun membre que l' impossibiliti de guanyarse la subsistencia.

També es socorregut ab l' haber de una pesseta diaria declarantlo jubilat, aquell que arriba á la edat de 65 anys.

Heus aquí, á nostre modo de veurer, una verdadera caixa d' estalvis pel pobre jornalero, que l' ajuda en los cassos mes apurats de la vida, y sobre tot en la vellesa, á la que tots hem de creurer arribar irremisiblement.

Totas aquestas ventatjas suposan una modificació en la organizació d' aquest *Monte*, pera poder fer frente als gastos indicats.

Dita modificació consisteix en lo següent: Si un individuo está malalt 8 dias, no cobra rés de la societat; si la malaltia passa de 8 dias y no excedeix de 15, cobra l' haver que li correspon ab un descompte de 4 dias; si dura mes de 15 dias la malaltia, no excedint de 30, cobra lo malalt tots los dias ab un descompte de 2 rals diaris; mes si passa dels 30 dias, se pagan tots sens cap mena de descompte per alló de que, los grans mals necessitan grans remeys.

Segons se despren d' aquest reglament, no ha guiat á sos autors altre idea que la de socorrer la veritable necessitat y acabar en lo possible ab los abusos que venian cometentse, puig que sempre n' hi han que cobren per estar lleugerament indisposats, lo que á no perteneixer á algun *Monte*, haurian de guanyar treballant, indisposats y tot.

Nosaltres creyém que las societats de socorros mútuos vāren ser creadas pera socorrer en aquellas necessitats, que fillas d' una malaltia, posan al pobre que las contrau en lo cas de tenir de demanar caritat pels carrers, ó bé ocupar un llit en l' Hospital, y no pera

pagar lleugeres indisposicions, puig que aquestes lo mes que poden ocasionar es que 'l individu s' atrassi per una poca quantitat que no fa may que un hagi d' anar á captar.

Se hauria acreditat de poch estadístich lo fundador ó fundadors de las germandats, si haguessint cregut que per dotze pessetas á l' any, que 's la quantitat que paga cada soci, podia 'l *Monte* abonar tres pessetas diàries per qualsevol indisposició.

¿Quina es la persona d' una naturalesa bastant bona, que no 's trovi tres ó quatre dias indisposada durant l' any?

Si es aixís, si tots los individus cobressin aquestes malalties, que no poden dirse tals, molt prompte cubririan los sócis las dotze pessetas de paga durant los dotze mesos del any, y 'ns trovariam de falta de fondos pera pagar las verdaderas malalties, en qual cas las germandats no son possibles.

Per aixó ja hem dit avans, que 'ns sembla digne d' alabansa l' esmentada modificació, que consisteix en socorrer al impedit y tallar la explotació del home que procedeix de mala fé ab lo titol de germà.—J. C.

FALLO

que han obtingut las composicions presentadas al Certámen literari convocat per la societat «La Alianza» del Poble-Nou.

- 1.ª Una flor natural.—*A la Poesia*. Lema: ¡Adeu!
Accesit.—*Lo Rossinyol*. Lema: *Cant d' una Verge*.
- 2.ª Una planxa de plata, ab lo sello de la societat: Regalo de la mateixa.—*¿Qué es la sociedad «La Alianza»?* Lema: Moralidad, Civilización, Fraternidad y Progreso. Esta es su divisa.
- 3.ª Una escribania de plata. Regalo de la Redacció del *Eco de la Alianza*.—*Aventatjes de la instrucció en los pobles*. Lema: *El saber no ocupa lloch*.
Accesit.—*Oda á la Instrucció*. Lema: *Acepta la enseñanza desde la juventud*, etc.
- 4.ª Una pluma de plata.—Regalo de D. Sebastiá Guillomias. Lo camí del Progrés. Lema: *Pas al Avens*.
- 5.ª Un objecte d' art.—Regalo de varios senyors socis de la Alianza. *Oda al treball*. Lema: *Eccelsior*.

6.º Un servey complert pera café. — Segalo de D. Baldomero Font. *Ser Cafeté*. Lema: *Valdria mes ser dimoni*.

NOTA. No ha pogut adjudicarse lo regalo ofert per lo Director del periódich L' ARCH DE SANT MARTÍ, per no haberse rebut cap composició obtant á premi.

Sant Martí de Provensals 11 de Setembre 1884.—P. A. del J. C. —Lo Secretari, *Baldomero Roger*.

SECCIÓ OFICIAL

Ajuntament Constitucional de Sant Martí de Provensals.—Devent verificarse lo diumenge las eleccions de Diputats Provincials, segons está disposat per l' Excm. Sr. Gobernador Civil de la Provincia en circular del 25 del mes próxim passat, aquesta Corporació, de conformitat ab la avants dita superior Autoritat, en consistori del dia d' ahir, ha acordat que las mesas electorals se constituheixin en los següents locals:

Districte primer.—Secció única.—Escola de noys de la Montanya.

Comprén desde 'l confí del Terme, per la part de Barcelona fins al torrent anomenat de la «Guineu», y desde la Montanya fins la acera esquerra de la carretera de Barcelona á Ribas

Districte segon.—Secció primera.—Casas Consistorials.

Comprén desde 'l confí del Terme, per la part de Barcelona fins al torrent anomenat de la «Guineu», y desde la acera dreta de la carretera de Barcelona á Ribas fins la acera esquerra de la de Madrid á la Junquera.

Secció segona.—Escola de noys de la Sagrera.

Comprén desde 'l torrent anomenat de la «Guineu», fins lo confí del terme en la part de Sant Andreu de Palomar, y desde la montanya fins la acera esquerra de la carretera de Madrid á la Junquera.

Districte tercer.—Secció única.—Escola de noys del Taulat.

Comprén desde la acera dreta de la carretera de Madrid á la Junquera en tota sa extensió fins al Mar.

La elecció comensará en cada Secció á las 8 del matí del dia 14 pera constituirse á las 4 en punt de la tarde del mateix en igual forma que pera la de Diputats á Corts, advertintse que cada elector, encara que 's nombrin quatre Diputats, solament deu votar tres candidats.

Tot lo que 's fá públich pera coneixement dels electors.

Sant Martí de Provensals 6 de Setembre de 1884.—Lo Alcalde Constitucional President, *Salvador Buxó*.—P. A. D. A.—Lo Secretari, *Albert Rovatti*.

Ajuntament constitucional de Sant Martí de Provensals —L' Ajuntament de ma presidencia en consistori del dia d' avuy ha acordat adquirir en pública subasta la grava procedent de riu que 's necessita durant lo corrent exercici económic pera la recomposició del afirmat de las vias públicas d' aquesta localitat, al tipo de set pessetas lo metre cúbich posat en lo siti ahont dega emplantarse, y ab arreglo á las demás condicions consignadas en lo plech de las mateixas que estará de manifest en aquesta Secretaria municipal.

Ea sa conseqüencia se fá públich dit acort al objecte de que los licitadors puguin

presentar las proposicions que estimin convenientes, las quals serán admesas fins á las quatre de la tarde del dia 27 del corrent, baix plech tancat y ab arreglo al següent

MODELO DE PROPOSICIÓ

D. N. N. vecino de..... habitante en la calle de..... número..... piso..... segun cédula personal de..... clase, número....., bien enterado del pliego de condiciones y con estricta sujecion á ellas, se compromete á facilitar al Magnífico Ayuntamiento de San Martín de Provencals la cantidad de metros cúbicos de grava de rio que necesite durante el ejercicio económico de 1884 á 1885 para la recomposicion de sus vias públicas, al precio de..... pesetas (en letras) el metro cúbico puesto en el sitio de la obra.

(Fetxa y firma del proponent.)

Sant Martí de Provencals 12 de Setembre de 1884.—L' Alcalde Constitucional President, *Salvador Buxó*.—P. A. D. A.—Lo Secretari, *Albert Rovatti*.

Administració de Correus de Sant Martí de Provencals.

Nota de las cartas que per ignorarse lo domicili de sos interessats s' han continuat en las listas d' aquesta Administració desde 'l 29 d' Agost al 5 del actual.

María Giurenella.—Joseph Solderila.—Andreu Real.—Llorens Cortadella.—Joan Meli.—Antoni Brufau.—Antoni Morera.—Joseph Plaza.—Antoni Cuenca.—Joseph Mareix.—Francisco Fernandez.—Baldomero Mollá.—Joan Guardi.—Forriol Puig.—Joseph Soler.—Joan Mosberná.—Salvi Salas.—Pere Berni.—Gano Louis.—Joseph Padro.—Leandro Lahoz.—Francisco Capdevila.—Joan Antonell.—Teodor Oliria.—Maria Pujol.—Victor Ramiz.—Miquel Corceller.—Joseph Capdevila.

Sant Martí de Provencals, 12 de Setembre de 1884.—Lo Administrador, *Sebastià Llorens*.

Administració de Consums de Sant Martí de Provencals.—Estat demostratiu de la recaudació obtinguda en los Fielats d' aquest poble desde 'l dia 5 al 11 del corrent mes, abdos inclusius.—Fielat n.º 1, Pessetas: 1810'51.—Fielat n.º 2, Idem 1385'77.—Fielat n.º 3, Id. 1451'21.—Fielat n.º 4, Id. 1313'50.—Fielat n.º 5, Idem 346'73.—Fielat n.º 6, Id. 66'19.—Fielat n.º 7, Id. 000'00.—Total pessetas: 6375'91.

Recaudació obtinguda en l' Escorxador durant lo mateix termini ab expressió dels caps sacrificats y pés de 'ls mateixos.—Caps, 773.—Pés, kilógs. 12776'06.—Import, Pessetas: 2555'32.

Sant Martí de Provencals, 12 de Setembre, de 1884.—Lo Oficial del Negociat, *JOSEPH ADMETLLA*.

SECCIÓ RELIGIOSA

Iglesia Antiga de Sant Martí de Provencals.—Celebrant la iglesia la festa del dulcíssim nom de María la funció de la tarde será dedicada á tan excelsa Mare, ab rosari, trisagi y letrillas cantadas per lo coro de Fillas de María comensant á las quatre.

Parroquia de Santa Maria del Taulat.—Avuy dia 14, festa del Sant nom de María, celebrará aquesta Iglesia parroquial la sua festa principal ab ofici solemne á las deu, que executará la capella de música de Ntra. Sra. de las Mercés de Barcelona, predicant lo eloqüent y distingit P. D. Joan Vinader, Pbre. de la Companya de Jesús.

Demá, dilluns, á las nou, se cantarà un ofici de difunt en sufragi dels fiels difunts de la parroquia.

En lo próxim diumenge tindrà Comunió general la Pfa Unió de Sant Miquel, aplicada en sufragi de dos socis difunts.

Iglesia parroquial de Sant Martí de Provencals—Dia 14, diumenge, com

de costum, la primera missa á las cinch; la segona á las vuyt y l' ofici á las deu. A la tarde se cantarà trisagi en obsequi del dulcíssim Nom de Maria.

Dia 21, diumenge festa de Ntra. Sra. dels dolors se cantarà ofici solemne á tota orquesta, ab sermó, y á la tarde se cantarà la Corona dels Dolors ab las letrillas y finalment lo *Stabat*.

ANUNCIS

NEGOCI SEGUR

Ab un capital de 20 duros pot conseguirse una ganancia de 8 á 16 mil rals anyals ab poch treball. Pera que tot lo mon veja que lo que dihem es una veritat, enviém explicacions (gratis) impresas al que acompanyi sello pera contestar á Alfredo Prats, llista Correus, Barcelona.

LA PREVISIÓ

Societat anònima de Segurs sobre la vida á prima fixa.

Domiciliada á Barcelona, Plassa del Duch de Medinaceli, n.º 8.

Capital Social 5.000,000 de pessetas.

Aquesta Societat se dedica:

A constituhir capitals pera formació de dots; redenció de quintas y demés combinacions semblantas; rentas vitalicias immediatas ó diferidas; segurs de capitals pagaders á la mort del assegurat; y dipòsit devengant interés.

Pera obtenir detalls y prospectes, dirigirse á las oficinas de la Societat y á tots sos corresponsals.

NOVAS

Per no haver pogut nostre Municipi com de costum celebrar sessió ordinaria l' últim dimecres, tingué de ferho lo divendres, la qual fou presidida per lo senyor Buxó ab assistencia de deu senyors regidors.

Se llegí l' acta de la anterior que fou aprobada.

Acte seguit se doná lectura d' un ofici de la companyia d' ayguas de la Dreta del Besós, manifestant al Ajuntament que se servis nombrar un quí-mich pera analizar sas ayguas, ja que malas veus feyan corre que no reunian aquestas prou bonas condicions.

Feu us de la paraula lo senyor Gili proponent al consistori que se serves desestimar dita petició, ja que en altre sessió s' havia acordat que 'ls onoraris que devia aperibir lo quí-mich de que 's tracta fos pagat per

dita companyia. y per la sencilla rahó que á qui interessava no era 'l municipi, que tan sols te una font alimentada per las ayguas de la Dreta del Besós, sino á la mateixa companyia.

Lo senyor Forn combatí al senyor Gili demostrant que l' Ajuntament podia molt be admetre aquesta prova de deferencia que vers lo mateix te la companyia d' ayguas de la Dreta del Besós, tenint en compte que al Municipi no li havia de costar un céntim.

Després de continuada discussió entre dits senyors sa passá á votació, donant per resultat aprovada la petició del senyor Gili.

Se doná lectura d' un ofici del senyor Rector de la iglesia parroquial del Taulat, invitant al magnífich Ajuntament pera assistir oficialment á las festas relligiosas que ab motiu de la festa major d' aquell barri se celebrarán en dita iglesia.

Feu us de la paraula lo senyor Gili, y digué: que opinava que l' Ajuntament no devia acceptar tal invitació y que no devia assistir oficialment á las festas relligiosas d' aquella parroquia, ja que hi havia hagut la poca delicadesa d' invitar al Municipi després d' haver aquest acordat subvencionar á aquella iglesia en motiu de tals festas.

Lo senyor Agustí li manifestá que retirés semblant proposició, puig que segurament que si lo digne senyor Rector del Taulat podia donarli explicacions quedaria consensut lo senyor Gili que no existeix motiu pera formar càrrechs en contra de dit senyor Rector.

Lo senyor Gili se feu ferm ab sa proposta.

Lo senyor Agustí repetí lo anteriorment dit, allargá per molt rato sa peroració, y acordá demanant de nou al senyor Gili que retirés sa injusta petició.

Lo senyor Gili feu llegir l' ofici ab lo que demanava subvenció lo ants dit senyor Rector, després de qual lectura y d' algunas observacions de la presidencia, torná per llarga estona dit senyor á fer us de la paraula fentse mes fort que may, y provant lo natural que fora acceptar sa proposició.

Lo senyor Forn li feu entendre que en l' ofici ab lo qual se demanava subvenció s' hi veyá recalcat, que la petició era feta com á president de l' obra, que era com devia ferse, y que la invitació era com á Rector, y per lo tant, l' únich que podia invitar degudament al Municipi; aixís es, digué, que no te rahó lo senyor Gili, puig que s' ha obrat com verdaderament calia.

Lo senyor Gili demaná la paraula, la presidencia li feu avinent que ja s' havia consumit los torns de reglament; insistí lo senyor Gili y quedá en us de la paraula lo senyor Agustí, que en aquell moment la demaná, dihent al consistori que se serveixi acordar assistir oficialment á las festas relligiosas del Taulat.

Lo senyor Gili insisteix ab que no ha fet us de la paraula mes que duas vegadas y no tres com diu la presidencia, y al últim s' aixecá abandonant lo saló. Acte seguit s' acordá per unanimitat assistir oficialment á ditas festasre lligiosas com havia indicat lo senyor Agustí.

S' aprovà lo plech de condicions de la nova subasta pera l' arreglo de carrers, després d' haver mediat algunas explicacions entre los senyors Borràs, Forn y Agustí, després de lo qual s' acordà també que tingués lloch dita subasta lo dia 27 del actual, á las quatre de la tarde, donantse á aquest acort caràcter executiu per poder ésser anunciat per la premsa.

Se nombraren quatre tinents d' alcalde pera compondrer las mesas de las eleccions municipals que deuen tenir lloch avuy.

Fou llegit un ofici del jutjat preguntant al Ajuntament si volia pendre part en la causa que se segueix á D. Joseph Nolla (si no ho compreguerem mal), després de lo qual s' aixecà la sessió per cinch minuts pera posarse d' acort.

Oberta de nou la sessió á proposta del senyor Agustí, s' acordà no pendre part á dita causa.

Se donà compte de las gestions portadas á cap per nostre municipi junt ab lo de Barcelona, en motiu de la cuneta que pera l' servey de la vehina capital, passant per lo carrer de Marina anirà al mar, resultant que l' Ajuntament de la vehina capital està disposat á afavorir á Sant Martí, ja que 'n resulta molt beneficiós, com també ne surt nostra població per poderse utilisar de dita cuneta y per donar aquesta lloch á que lo carrer de Marina vagi á parar al mar sens que aixó ocasioni á la població cap gasto d' importancia.

En virtut de lo exposat s' acordà demanar al govern, mentres se comensin los travalls, lo degut permís pera la expropiació del tros de carrer de Marina no comprés en lo plano Sardá.

Foren llegits alguns documents de poca importancia.

Seguiren després, un document de la distingida societat Foment Martinense, fent avinent, que alguns dels articles de primera necessitat son en nostre població excesivament cars, y per lo tant cridan seriament la atenció del Municipi pera que se serveixi investigar la causa de semblant abús, si es que existeix, y modo de corretxirlo, acordantse que passés á la comissió que en la sessió passada 's nombrà ab lo titol de «Comissió d' auxilis» á fi de que aquesta dictaminés sobre aquest nou assumpto.

Fou llegit un reglament suscrit per las comisions de Matadero y Consums pera evitar, segons ell, la fraudelació en lo negoci de carns, fraudelació perjudicial no sols pera las arcas municipals, si que també pera la salut pública. Quedà sobre la taula pera son degut estudi, ab la condició de discutirse y aprovarse en la sessió pròxima.

Havent tocat las vuyt s' aixecà la sessió.

—En altre lloch d' aquest número insertém un article titolat *Qüestió Sanitaria*, que tracta del assumpto que està avuy á la ordre del dia en nostra localitat ó siga de l' últim acort de l' Ajuntament sobres de la subvenció dels farmacéutichs en cas de cólera. Ne cridém la atenció.

Y a propòsit d' aquest *desgraciat acort* de nostre Corporació municipal, varem sentir un dia d' aquests á Barcelona lo següent diálech entre una eminencia mèdica de l' Ajuntament d' aquella ciutat y un senyor farmacéutich:

Lo Farmacéutich.—Y donchs, senyor Doctor, y ¿com es que no 'ns senyalan á nosaltres una subvenció, per si vé 'l cólera?

Lo Doctor.—Home, fugí d'aquí, y ara! ¿no veu que aixó no te solta ni volta?

Lo Farmacéutich.—Ay, Ay! Be ho fan á Sant Martí de Provencals y es una petita població proporcionalment á Barcelona.

Lo Doctor.—Oh! de Sant Martí de Provencals! n'hi han pocas al mon de poblacions tant ricas. ¿No veu que al Ajuntament li deuen sobrar diners, y no sab com ferho per gastarlos?

Lo Farmacéutich.—Ah! vamos. En aquest cas res!...

Aquest párrafo, que es històrich en tota sa extensió, provará á nostres lectors lo judici que han format d'aquest acort las personas de fora de Sant Martí.

—Los Farmacéutichs de Zaragossa en reunió tinguda la passada setmana, acordaren expendir en cas d'epidemia, un 50 per cent mes baratos tots sos medicaments.

Nostres farmacéutichs, no volguent ser menos, han fet encara mes *gran rebuza*, gracias á las gestions fetas per nostre Ajuntament-apotecari.

—Lo dia 7 del actual, com se havia anunciat, tingué lloch l'inauguració en la present temporada de la Companyia que dirigeix lo señor Ortega. Se posá en escena lo drama de D. Leopoldo Cano *La Pasionaria*, que obtingué molt bona etxecució y fou rebuda per la escullida concurrencia que omplia lo teatre ab generals aplausos. Per trobarse indisposat no desempeñá lo paper de Marcial lo señor Ortega. La companyia en conjunt es bastant bona y creyém que obtindrà molts bons resultats.

—Lo diumenge passat tinguéren lloch, com ja ho anunciarem en nostre número anterior, los exámens y repartició de premis en lo colegi de Sant Ramon del Fort-Pio, que dirigeix don Pau Espel.

La concurrencia que fou molt numerosa omplia per complert lo local.

En las várias classes de Lectura, Gramática, Geografia, Análisis, Aritmética, Historia Sagrada, Escritura y altres demostraren los alumnos que estavan ben possehits de las respectivas asignaturas, distingintse notoriament los senyors Anton Torné, Baptista Navarro, Francisco Rodrigo, Joan Espel, Joseph Gabriel, Joaquim Buch, Ramon Mas, Emili Rodós, Baldomero Sabater, Joan Hernandez, Joan Romagosa, Joseph Cañellas, Emili Forcada, Anton del Rio y altres, quals noms sentim no recordar.

Vistos los bons resultats del nou método que emplea lo senyor Espel ab la ensenyansa en la seva escola, no dubtem en asegurar que está destinat lo seu colegi á ocupar un lloch preferent, no sols á dintre de la localitat, sino que també fora de la mateixa.

Finitos los exámens, se procedí á la lectura de varias poesías castellanas y catalanas, algunas de las últimas extretas del folletí de nostre modesta publicació.

Acte seguit se verificá la repartició de premis, obtenint nota de sobresalient lo senyor Torner y de notable lo senyor Navarro. La numerosa collecció de premis consistia en madallas d'or y de plata, diplomas, átlas y

obras de varios autors, tinters y altres utensilis tots ells de molt bon gust y de reconeguda utilitat.

No podém menos de felicitar al senyor Espel per lo seu acert en la bona direcció de la ensenyansa, y als pares de familia, per la escullida instrucció que alcansan los seus fills la que 'ls hi ha de proporcionar ab lo temps un brillant porvenir.

No terminarem sens suplicar al senyor Espel que seguint l'exemple de casi todas las escuelas públicas y privadas d'aquesta localitat, instali classes de lectura y escritura de llengua catalana, lo qual ben bé 's necessita pera possehir una complerta instrucció avuy en dia.

—Hem sentit á dir que la Academia de Paris no ha cantedit á cap dels 240 metjes que 's presentaren á sollicitarlo, lo premi de 100,000 franchs que havia ofert al que presentés lo remey mes eficas contra 'l cólera.

Sembla impossible que entre 240 metjes no hagin acertar á trobar l'ingeniós remey de la locomoció. ja que á Italia un individuo 's va espolsar de sobre si lo molestós hoste ab sols un tip de corre de dos kilómetres y la sofocació y cansanci consegüents. Bo es saberho.

—Lo dissapte de la setmana anterior, dia 6 del corrent, tingué lloch en lo saló del Consistori nou de las Casas Consistorials de Barcelona á las vuyt de la nit y baix la Presidencia del senyor Coll y Pujol, la primera de las sessions que ha de celebrar la Comisió Provincial que s'ha nombrat pera l'esclariment dels importants problemas, que tenen sa base principal en la eterna lluyta entre lo capital y 'l treball, tan interessant al progrés y engrandiment de la Industria en nostra terra.

Comensá la sessió per un molt ben pensat discurs del señor President, lo qual fou encaminat á fer veure la solemnitat del acte que s'estava realisant, essent rebut ab generals aplaudiments. Entre altres cosas que en ell digué lo senyor Coll y Pujol, manifestá que creya molt prudent, tal com ho havia indicat nostre colega *La Renaixensa*, que 's parlés y discutís en catalá durant las sessions, pera facilitar tota la mes possible espontaneitat. Y 's posaren á lliure discussió las dos qüestions següents: 1.ª *Gremis* 2.ª *Huelgas*.

Tant prompte 's senyalaren las ditas qüestions se retiraren tots los gremis, ignorém per quina causa, si bé que la senyalá després l'inginyer senyor Cornet y Mas, quan suplicá al senyor President que s'aplassés lo primer terme de discussió fins á un altre dia, puig s'havian retirat los Gremis tal volta per no haver sigut insertat son tema en los periódichs y no trobarse en conseqüencia prou preparats pera l'assumpto.

Concedí gustós lo senyor Coll y Pujol l'aplassament fins á la sessió següent, y comensá la discussió de la interessantíssima qüestió de las *Huelgas*.

Prengueren la paraula pera ocuparsen un individuo de la Comisió, lo senyor Vila, y altres váris senyors, per cert que tots ho feren molt bé y en molt bon sentit. No 'ns podem extendrer mes en aquesta part perque no 'ns fou possible presenciar lo final del debat, que terminar á las nou.

Moltissim nos plau veurer tractat ab serietat y empenyo un assumpto

que tant s'ho mereix, y que está destinat á finir ó á suavisar quant menos la eterna lluyta entre lo capital y 'l treball, lo fi de la qual esperan ab ànsia totas las classes de la societat.

—Está ja en Vilanova y Geltrú nostre ilustre paisá y col·laborador de L' ARCH DE SANT MARTÍ, l' Excm. Sr. D. Víctor Balaguer.

—Advertim á tots los que degan marxar á Valencia ó Alicante, que 's proveheixin de cédulas sanitarias que 'ls hi facilitarán los Alcaldes respectius, porque si aixís no ho fan es fácil trobin destorbs en son camí.

—Hem rebut per primera vegada *La Union Comercial*, setmanari dedicat á la Industria, Comers y Agricultura, que veu la llum á Madrid; *La Solucion*, periódich quinsenal de Girona, *La Voz del Pirineo*, de Puigcerdá y *Los Amichs Tintorers*, periódich artístich, literari y recreatiu, que 's publica en obsequi á 'ls senyors concurrents al centre familiar Amichs Tintorers. Los hi agraphim la visita.

—Lo dia 20 del mes en que estém, comensará la nova temporada del Teatro Romea de Barcelona, en lo qual hi haurá com de costum las dos seccions catalana y castellana dirigidas la primera por D. Lleó Fontova y la segona per D. Teodor Bonaplata.

—Recomaném á nostres lectors l' anunci, insertat en la Secció Oficial, que tracta de las eleccions de Diputats Provincials.

—Aplaudim l' acort de la comissió de Sanitat, fent llensar los munts de melons que existian ja de dias en las plassas Mercats, y que amenassavan de debó la salut pública.

—Seria mes que convenient necessari que lo senyor Alcalde dictés las ordres corresponents per fer netejar los números de las casas, al objecte de que poguessen prestar lo servey per lo que foren posats.

—Lo dimecres prop passat fou presentada una instancia al Ajuntament firmada per alguns propietaris del carrer del Lazareto, demanant á nostra Corporació que fes cumplir lo compromís que tots ells tenen de construir las cunetas en sas respectivas propietats. Son tantas las ayguas corrompudas que tenen allí depositadas, que no fora estrany que se 'u resentsis fortament la salut de sos vehins.

Es molt digne d' atendre semblant petició, sobre tot no costant un céntim á la població.

—Ahir á las quatre y quart del matí los tres operaris de nit de la fàbrica de farinas que los senyors Gurt gesmans tenen en lo carrer de Sant Joan, observaren foch en lo segon pis de la cuadra que conté la limpia.

Donada la veu d' alarma hi acudiren alguns vehins y bombers del municipi ab una bomba y poch després las dels senyors Arañó, Framis y altres que no recordem ab sos corresponents brigades de operaris, mes com faltava aygua, apesar de sos esforços y la classe de edifici incendiat, no pogué privarse lo derumbament de la teulada que ajudá bastant á apagar lo foch interior, y salvantse los departaments de fabricació, magatzems y màquina, que de segur sens dit auxili hauria sigut als pochs moments tot arrunat.

Als primers tochs d' alarma hi acudiren un piquet de la Guardia civil

y municipales ab companyia del alcalde senyor Buxó y regidors senyors Borrás y Rusca. A las sis y mitja hi acudiren lo comandant del cos senyor Servat y al poch rato lo consejal senyor Forn. També hi vingueren los agutzils senyors Suñol y Mauri.

Molt treballaren los vehins, bombers y peons.

A las set y quart se retiraren las autoritats per trobarse casi del tot apagat lo foch.

—Tot lo que siga referent á la salut é higiene de Sant Martí, es preferit actualment per nostre municipi y per la majoria de sos administrats. A tol objecte, donchs, L' ARCH DE SANT MARTÍ repetirá una y mil vegadas las faltas y defectes de que adoleixen la generalitat de conductes d' aygua bruta de nostra industrial població.

La Llacuna es la que arrastra mes inmundicias y ressiduos per afluir á ella casi la mitat de las ayguas de las fábricas de son terme, y no obstant se la té abandonada per sos propietaris colindants. Si lo senyor Buxó manés retirar de son fondo los 3 ó 4 pams de llót consumit de molts mesos, segurament que correrian mes las ayguas, no s' aturaria per lo tan la brutícia, y los dias festius al baixar son nivell per passar las fábricas, no tindria que absorvir tan mala y poch sana olor lo pobre que te de viure al costat d' ella y que molts vegadas son origen de dolentas y desconegudas malalties.

—A quarts de nou de la nit del últim dijous s' observá que 's calava foch en un magatzem de drogas del pati de don Joan Soler, en lo passeig del Cementeri.

De moment varen donarse tota mena de providencias per part de tots los vehins pera anar en busca de auxili, lo que fou conseguit ab poch rato encara que al presentarse, lo foch havia aumentat considerablement amenassant als molts magatzems també de substancias inflamables instalats en dit pati.

Acudiren al lloch los bombers de Sant Martí y de Barcelona provistos de tot lo necessari, compareixenti los de la capital ab una bomba de vapor que colocada convenientment y gracias á la molta aygua que dona un pou que hi ha situat al mitj de dit pati y als molts auxilis que 's prestaren, de moment pogué evitarse que 'l foch se comuniqués, y deixantlo completament aislat anés carbonisantse lo molt género que hi havia allí depositat, ab flamaradas que presentavan un aspecte aterrador.

Aquest magatzem perteneixia als senyors Vicens Ferrer y C.^a de Barcelona, y tenian en ell gran quantitat de caixas de fusta contenintne de llauna, uns 300 barrils de pega y resina y una porció de botas d' oli.

En motiu de haberse declarat en igual hora altre incendi de molta consideració en la Riera de Sant Joan de Barcelona, á medida que 'l foch anava dominantse anavan desapareixent las bombers de la capital; los de Sant Martí re retiraren divendres al amaneixer, havent deixat lo foch completament apagat.